

שמואל כץ:

**„ז'בוטינסקי חשב שלערבים
יהיה טוב אצלנו!”**

חבר-הכנסת עוזי לנדאו יוצא נגד החזרת אדמות שטח 9 לבעליהן הערביים. סגן-ראש הממשלה, דויד לוי, ענה כי לא יתכן שכל פעם כשדנים בערבים תצא תנועת-החרות נגד. ביקשתי את שמואל כץ, מתלמידיו של זאב ז'בוטינסקי, ומי שכותב היום את הביוגרפיה של זאב ז'בוטינסקי, שיסביר מה היה יחסו של ז'בוטינסקי לערבים, כשאמר „שם ירווה לו משפע ואושר בן-ערב, בן-צרת ובני...”

ז'בוטינסקי הציע אוטונומיה לפי שיטת עדות. לכל עדה יהיה ייצוג בפרלמנט. ז'בוטינסקי אפילו אמר שכאשר יהיה ראש-ממשלה יהודי, סגנו יהיה ערבי. אומנם, ז'בוטינסקי לא יכול היה לראות איך יתפתחו העניינים, אך הוא קבע את תוכנית האוטונומיה שלו על יסוד ההנחה שתהיה מדינה יהודית משני עברי הירדן, ובתוך הארץ יהיה מקום לשני העמים, כשכלל עם תהיה אוטונומיה ברורה. ז'בוטינסקי דיבר על רוב יהודי כשהשילטון והריבונות בידי היהודים, אך קבע שכמיעוט ייהנו הערבים ממישטר אוטונומי והיו אזרחים שווים.

לי ברור, עד כמה שאני יכול לפרש את ז'בוטינסקי — מכיוון שהיתה לי הזכות להיות במחיצתו של ז'בוטינסקי — שהוא חשב שיהיה לערבים טוב אצלנו, כפי שרצה שיהיה ליהודים הגרים באנגליה או באמריקה.

שטח 9

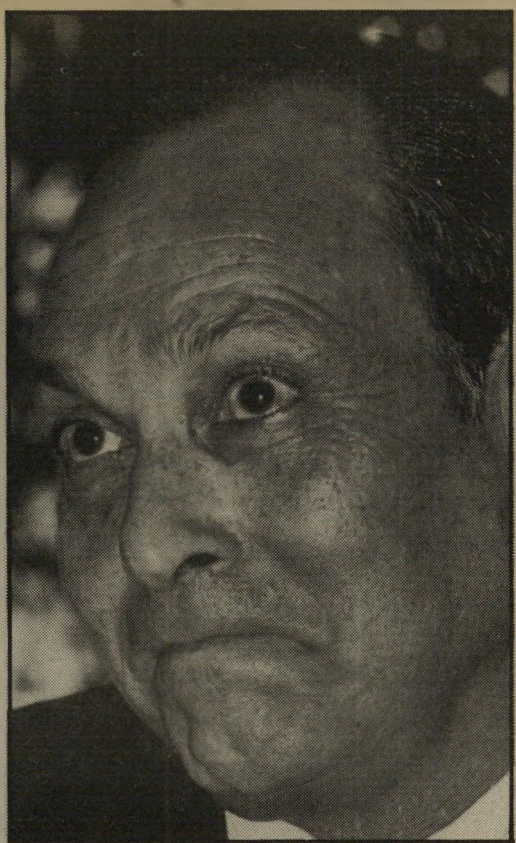
● האם תנועת-החרות היא כיום ממשיתת דרכו של ז'בוטינסקי?

זו שאלה קשה, ואיראפשר להגדיר את העניין בכמה מישפטים. השאלה היא כמה דנים: בהדר או כיחס לערבים? כשמדברים על ז'בוטינסקי ועל דרכו, אסור לבקש מאנשים שימלאו כל דבר ודבר מתורתו, לאור העובדה שעברו מאז מותו כיוכל שנים, עם תמורות חמורות, שאפילו ז'בוטינסקי, שהיה נביא ממש, לא ראה אותם.

● בציבור קיימת הרגשה שהמחנה הלאומי הוא שונא-ערבים.

אנשי המחנה הלאומי לא ידעו אף פעם, ואינם יודעים גם היום, להסביר את עצמם. אני מתכוון לדור של חרות. לא לדור הרוויזיוניסטי, שהיה דור של אינטלקטואלים. בתנועת-החרות לא קיימת תחושה של הסברה. אין חשים את חשיבות ההסברה, ואפשר לפיכך להאשים אותם בכל מיני דברים, מבלי שישבו. אני לא מאמין בסטיגמה הזאת על חרות. הדברים הקשים ששמעתי בחיי כלפי ערביי הארץ באו דווקא מצד המפא"ניקים.

לדעתי אין הבדל גדול, כיחס השורשי לערביי הארץ, בין אנשי-חרות ואנשי הורם המרכזי. כולם רוצים בטובתם. אינני מדבר על מפ"ם או על כהנא, שהוא בעיני סתם ברוטאלי. (רונית אנטלר)

יצחק מודעי:

**„אפתח את הפה כאשר
יהיה פה יותר קריר!”**

קאמרון, ארצות-הברית, מצריים, ואולי המתענות נוספות — זוהי מפת הסיורים הממלכתיים של שימעון פרס.

את כל זה עליו לעשות בחודשיים שנתרו לכהונתו. אחרת לא יהיו אלה הסיורים שלו, וההישגים לא יזקפו לזכותו.

את המונח הבלתי-מחמיא „ראש-ממשלה מעופף” טבע יצחק מודעי, מי שהיה שר בכיר, ובעטיו של מונח זה ודומיו הוא כיום סתם חבר-כנסת. שוחחתי עימו ביום טיסתו של פרס לקאמרון.

ניכר כי מודעי למד את הלקח, והוא נזהר ביותר שלא להתחלק בשלישית. ניסוחיו מרומזים ביותר.

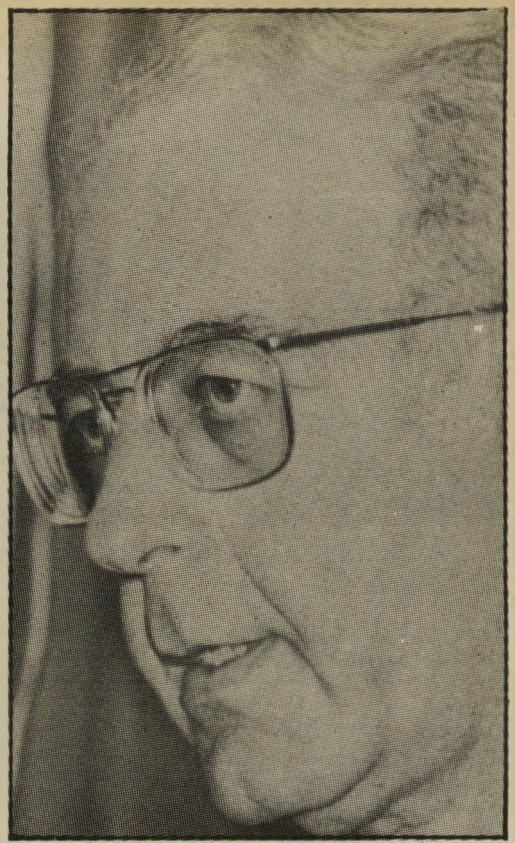
דיפלומטיה

● אתה אבי המונח „ראש-ממשלה מעופף”. באחרונה הפך מונח זה למציאות. במבט לאחור לא נראה לך כי חיסשו אותך, ושהביטוי הזה היה רק עילה לפיטורך?

אני לא רוצה לחזור לפרשה הכאובה הזאת. לא מסוגל. אני מעדיף גם לא להביע דיעה על מסעותיו הנוכחיים של פרס: אני רוצה לחזור ולעסוק בקטנות!

● מתי, אם בן, תשוב ותפתח את הפה?

עוד מעט, כשיהיה קצת יותר קריר ואנושי פה — זה הרי נורא ואיום פה — או אפתח את הפה: (דפנה ברק)

שלמה אבינרי:

**„האפריקאים ירחיקו אותנו
מדרום אפריקה!”**

השבוע יצא ראש-הממשלה, שימעון פרס, לביקור ממלכתי בקאמרון. כותרות-העיתונים זעקו „מיפגש היסטורי — מזה עשרים שנה לא ביקר ראש-ממשלה ישראלי במדינה אפריקאית שחורה!”

ביקשתי מהפרופסור שלמה אבינרי, מי שהיה מנכ"ל משרד-החוץ, להסביר מה החשיבות בביקור ראש-הממשלה במדינה קטנה באפריקה, כמו קאמרון. מדינה שמייספר תושביה אינו עולה על שיבעה מיליון איש. ש-15 אחוז מתושביה הם נוצרים ושאניה נחשבת כמדינה אפריקאית מובילה.

כל הרחבה של קישרי ישראל עם העולם השלישי היא צעד חשוב לכיסוס מעמדה הבינלאומי של מדינת-ישראל. מוכן שהיה טוב אילו מדינות-אפריקה הגדולות, כמו ניגריה, היו מוכנות לחדש את הקשרים עם ישראל.

אבל בשנים האחרונות היינו עדים להתחלתו של התהליך. קאמרון היא המדינה הרביעית העומדת לחדש יחסים עם ישראל. היא מדינה בעלת מישטר יציב, וגם מבחינת מישטר-הפנים, בסטנדרטים אפריקאיים, זהו מישטר סביר.

מדיניות

כל פריצת דרך בעניין זה היא לדעתי חשובה.

● איך ישפיע חידוש יחסים עם מדינות אפריקה השחורות על יחסינו עם דרום-אפריקה?

כל הרחבה של יחסים בינינו לבין מדינות באפריקה השחורה ממילא תשנה את טיב יחסינו עם דרום-אפריקה. כלומר, במצב שבו לישראל אין שום יחסים עם מדינות אפריקאיות שחורות, מישקל יחסינו עם דרום-אפריקה נעשה מכריע. כאשר מיספר גדול של מדינות שחורות באפריקה יחדשו את היחסים עם ישראל, אין ספק שתתחיל התרחקות הולכת וגדלה בין ישראל לבין דרום-אפריקה.

● יחסינו עם דרום-אפריקה תלויים בחידוש יחסים עם מדינות אפריקאיות?

כן. היחסים עם אפריקה השחורה הם הצד השני של המישואה של יחסינו עם דרום-אפריקה. היסטורית, כל זמן שהיו לנו יחסים הרוקים עם יותר מ-20 מדינות אפריקאיות — אני מתכוון עד 1973 — יחסינו עם דרום-אפריקה היו כפרופיל נמוך. נרגע שהמדינות האפריקאיות השחורות ניתקו איתנו את היחסים, המאזן של יחסינו עם דרום-אפריקה השתנה בהכרח. זהו עניין של כלים שלובים. (רונית אנטלר)